

קובץ

מכתבי הרבנים

בנושא הצניעות בכיסוי הראש

הנה בשנים האחרונות נתעוררו רבים בס"ד להתחזק בענין כיסוי הראש בצניעות, והקול נשמע - קלא דלא פסיק - על עוד ועוד בנות ישראל החפצות לכסות ראשן בכיסוי אמיתי, וזאת לאחר שהבינו מעצמן, כי מצב הפאות בשנים האחרונות מוביל למסקנה ברורה, כי אם חפצים אנו בצניעות אמיתית ויציבה, ולא בכזו המתעדכנת מעת לעת לפי הלחץ החברתי, הדרך היחידה לכך היא לכסות את הראש בכיסוי מבד.

הן אמת, שבעבר - כאשר הפאות היו צנועות יותר, אכן היה זה הכיסוי היותר מצוי בקרב משפחות בני התורה, אך בשנים האחרונות - בד בבד ובעקבות ההתדרדרות החמורה בתחום זה, החלו נשים רבות מציבור חניכי הישיבות הקדושות - להקפיד שלא לצאת כלל בפאה אלא רק בכיסוי מבד, וב"ה מגמה זו מתחזקת והולכת, עד כי ניתן לומר שכיום זהו דבר מקובל ונורמלי, שלא כבעבר.

בחוברת זו קיבצנו לפונדק אחד את מכתביהם ודבריהם של גדולי ישראל זצ"ל ויבלחט"א בנושאים אלו, לפי סדר השנים, מאז תחילת המערכה בענין זה - לפני כיוכל שנים, ועד ימינו אנו. כפי שניתן לראות, בשנים עברו עוררו הרבנים אודות הפאות הבלתי צנועות, אך עם הזמן מוצאים אנו יותר ויותר כי גדולי ישראל וחשובי הרבנים החלו לעודד את אותן המתחזקות שלא לצאת בפאה כלל אלא רק בכיסוי מבד. וזאת משום שכאמור, במשך השנים הוברר כי המציאות היא שנושא צניעות הפאות הולך ונפרץ כל הזמן, והגדרים שמנסים להעמיד בזה אינם מחזיקים מעמד לאורך זמן.

[ונהנה לצערנו יש הטועים וסבורים כי כאשר מדברים על חוסר הצניעות שבפאות - הכוונה היא רק לפאות ארוכות, או לפאות 'לייס' וכד'. המעיין בדברי גדולי ישראל המובאים כאן, יווכח כי אין הדבר כן כלל, אלא ישנם גורמים נוספים השוללים מן הפאה את הזכות להיקרא 'צנועה'. ובודאי שלא יעלה על הדעת לצמצם את הנושא לפאות 'לייס', שלא היו כלל בעולם בשנים קודמות, כאשר גדולי ישראל התריעו כנגד הפאות הנוגדות את הצניעות].

תקוותינו שיהיו הדברים לתועלת ולחיזוק, ומלאה הארץ דעה את ה' במהרה בימינו אמן.

יו"ל ע"י ארגון הכתר

טל': 0747-96-22-86 (תא קולי)
דוא"ל: 5242ab@gmail.com

מופץ ע"י ארגון 'אני חומה'

לקבלת חומר נוסף: x793752@gmail.com

מִרְן הַגֵּר"שׁ וּוְאֶזְנֵר זצ"ל

וְחִנְתָּ סַפְרֵי זֶה יוֹצֵא בְעֵצוּמָה שֶׁל תְּקוּפָה רַבַּת הַסַּכְנוֹת לְבֵית יִשְׂרָאֵל מִבֵּית זְמַחוּךְ, מִחוּץ
תִּשְׁכַּל חֶרֶב וּמַחֲדָרִים אִימָד, הִנֵּה הַחוּשֶׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ בְּהַסְתֵּר פָּנִים שְׂאֵין דּוֹגְמָתוֹ, וּבַעֲרִיב פְּרִיצֵי
עַמְנוּ הַרִימוּ רֵאשׁ. לְסוּר מֵאַחֲרֵי ה' דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה קְדוּשַׁת הָאוּמָה הַמְסוּר לָנוּ מִדּוֹר דּוֹר,
וְכִי יִתֵּן שְׂרֵחַ תְּשׁוּבָה וּמַהֲרָה מֵאֵת ה' יֵרֵד עַל כָּל הָאוּמָה, בִּימֵים הָאֵלֶּה אֵין לָנוּ לְהִתְנַחֵם אֵלָּא
בְּתוֹהֵיב וּלְהַחְזִיק. בְּמַעֲזוֹ דֶּרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ וּרְבוּתֵינוּ שֶׁמְסָרוּ נַפְשָׁם עַל שִׁינוּי קַל מִדֶּרֶךְ הָאֱמֶת,
וּבַעֲרִיב הַעוֹמְדִים בְּסִרְיָן נִתְמַסְטוּ, אִישׁ לְכַרְמוֹ פָּנוּ, וּרְגַשׁ הָאַחֲרִיּוֹת לְמַעַן קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל הוֹלֵךְ
זְכֵלָה וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מִבְקֵשׁ, עַל מִי לָנוּ לְהַשְׁעֵן עַל אֲבִינוּ שְׂבַשְׂמִים כַּמְבוֹרָר סוּף סוּמָה,
וּמִן הַדִּין הִיָּה לְהַזְכִּיר כִּאֵן הַעֲנִינִים שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְקוֹרֵר בִּיּוֹתֵר אֲבָל הַרְשָׁשְׁנִי שֶׁמֵּא יִמְשְׁכוּ הַדְּבָרִים
וְאֵין זֶה כּוֹנֵת הַחֲבוּר הַזֶּה וּבְמַקְ"א בְּכַתְּבִים שֶׁלָּנוּ בְּעֶזְרַת חַי הַעוֹלָמִים אֲרִיכוֹת בּוֹה, אֲבָל אַחַת
אֲזַכִּיר שֶׁשִּׁיךְ גִּיב לְדִינֵי אֲרִיח.

הִנֵּה בְּשִׁרְיַע אֲהִיֵּעַ סִימָן כִּי"א סִיב לֹא תִלְכְּנָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְּרוּעוֹת רֵאשׁ בְּשׂוֹק אַחַד פְּנוּיָה
וְאַחַד אִשְׁתֵּי אִישׁ, וְיִדּוּעַ דַּעַת מְנַ"א סִימָן עִ"ה דְּסִתִּירַת קְלִיעַת שַׁעֲרָה אֲסוּר אֲפִילוּ בְּפָנוּי
בְּשׂוֹק אַעֲסִי שְׂאֵין. בְּהֵם דִּין גִּילּוּי שַׁעֲרוֹת דְּבִשְׁעָרוֹת קְלוּעוֹת מוֹתָרוֹת, מְכִי"מ עַצֵּם הַלִּכְתָּ
סְתוּרַת הַשַּׁעַר הוּא פְּרִיצוּתָא, וְהָכִי קִבְלוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ עֲלֵיהֶם כְּדַעַת מְנַ"א הַנִּי"ל,
וּמְכִי"מ בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ לִית דִּין וְלִית דִּיין דְּאִיסוּרָא גְמוּרָא הוּא לֹא מִפְּנֵי אִיסוּר גִּילּוּי שַׁעֲרוֹת בְּלִבָּד,
אַלָּא עַצֵּם הַהִלְיכָה בְּשַׁעֲרוֹת מִסְתָּרוֹת הוּא פְּרִיצוּתָא שְׂאֵין כְּמוֹהוּ וְנִלְקַח מִן הַיְרֻדִים שְׂבַאנּוּשׁוֹת,
גַּם כְּשֶׁהוֹלְכֵת בְּפִאָה נְכֵרִית, דְּאֵין הַנְדוּן גִּילּוּי הַשַּׁעֲרוֹת, אֵלָּא צוּרַת הַשַּׁעֲרוֹת בְּאוֹפֵן שֶׁמֵּהֲרַם
דְּרַבֵּי הַצְּנִיעוּת, וְזֶה נוֹאֵלוּ אֵלוֹ שֶׁמְבַקְשִׁים לָהֶם קוֹלוֹת עִי"ו תַּחַת מַסּוּהָ שֶׁל כְּסוּי רֵאשׁ מְרוּמָה.

(שו"ת שבט הלוי - בהקדמה לח"א)

בגדר 'שערות סתורות' - עיין מה שביאר בזה בספר
'חוט שני' הלכות צניעות עמוד נה:

לילך בשערות סתורות היינו
צאופן שהשערות מפוזרות אנה ואנה דזה
מיקרי "סתורות"

כנה ידוע שבש"ע

הכ"ע סי' כ"א כ' לֹא יִלְכוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל פְּרוּעוֹת בְּשׂוֹק אַחַת
פְּנוּיָה וְאַחַת אִשְׁתֵּי אִישׁ, וְיִדּוּעַ דַּעַת כַּמְנַ"א כִּי עִי"ב
דְּסִתִּירַת קְלִיעַת שַׁעֲרָה אֲסוּר אֲפִילוּ בְּפָנוּי בְּשׂוֹק אַעֲסִי
שְׂאֵין צֵהס דִּין גִּילּוּי שַׁעֲרוֹת דְּבִשְׁעָרוֹת קְלוּעוֹת מוֹתָרוֹת
מְכִי"מ עַלֵּם הַלִּכְתָּ סְתוּרַת שַׁעֲרוֹת כִּרְאֵשׁ הוּא פְּרִיצוּתָא
דְּאֲסוּר גַּם בְּפָנוּיּוֹת וְהָכִי קִבְלוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ
וְאַפִּי לְהַחְלֹקִים לְהִלְכֵה בְּפָנוּיּוֹת, מְכִי"מ בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ לִית
דִּין וְלִית דִּיין דְּאִיסוּרָא גְמוּרָא הִיָּה לֹא מִפְּנֵי אִיסוּר גִּילּוּי
רֵאשׁ לְבַד, אֵלָּא עַלֵּם הַהִלְיכָה בְּשַׁעֲרוֹת מִסְתָּרוֹת הוּא פְּרִיצוּתָא
שְׂאֵין כְּמוֹהוּ, גַּם כְּשֶׁהוֹלְכוֹת בְּפִאָה נְכֵרִית, וְהוּא פְּשׁוּעַ מֵאֵד
לְכָל צַר צִי רַב, וּמֵה נּוֹאֵלוּ וּמַגְעוּלִים אֵלֶּה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר תַּחַת הַמַּסּוּחַ שֶׁל פִּאָה נְכֵרִית הוֹלְכוֹת פְּרוּעוֹת וְסִתּוּרוֹת
רֵאשׁ כְּכִרְיוֹת וּפְחָחוֹת צִיּוֹתֵר, וְהֵם אֲמָרוּ עַפְּהָ וְשַׁעַר
בְּאִשְׁתֵּי עָרוּב דְּבַר זֶה הוּא קִי"ו צָן קִי"ו.

ופשוט אצלי כי פאות נכריות המודרנים
בזמן הזה הם בגדר עוברת על דת יהודית לצאת כן
ברחובות קרי' בלי כסוי ראש והא ראי שאינו דת
יהודית דהא גם הגויות בזמן הזה הולכות כן לשם
נוי שלהם א"כ מה דת יהודית בזה, ונתקיים בדרך
כליצה פאה — נכרית

(שו"ת שבט הלוי - בהקדמה לח"ב)

(דרשות שבט הלוי - ח"א עמ' קמב)

כל הדברים הנ"ל נכתבו בשנת תשל"ג! על הפאות המודרניות של אז, שהן הן הפאות-צנועות" של היום, במקרה הטוב...

קריאה נאמנה

ואזהרה גדולה לנשי ישראל הכשרות

מורשת היא לקהילת יעקב חובת שמירת הצניעות והזהירות בה בכל גדריה. וכידוע מכל גדולי וצדיקי הדורות זיע"א וממרן החפץ חיים זיע"א בספרו "גדר עולם" גודל הסכנה והמכשולים בבית ומחוצה לו הכרוכים בזה.

ולכן אנו פונים בקריאתנו קריאה קדושה, בדבר המספחת אשר פשטה בעוה"ר לצערנו ולדאבון לבם של כל שלומי אמוני ישראל, ואף ברבים מבני תורה המדקדקים בקלה כבחמורה מחוסר ידיעתם, והיא

סוגי הפאות הארוכות למיניהן והפרועות והמתפשטות לצדדים* וכיו"ב

וגם הם גרועות מגדר נבל ברשות התורה. בקשתנו ואזהרתנו: הפסיקו לילך בסוגי הפאות הנ"ל, בכל זמן (בין בשבתות ובין בימי החול) ובכל מאורע (אף לשמחות חתונה וכיו"ב). ואף ההולכות בכובע וכיו"ב על הפאה אין מתיר לילך בסוגי הפאות הנ"ל. והחנוניות הם בכלל האיסור למכור פאות אלו. וראוי לכל אשה למחות למי שממשיכה ללכת בזה ולהוכיחן על דרכן הרעה.

וכל אשה תשמור על גדרי הצניעות כמקובל בביתה מדור דור בלי שום פריצות גדר. ובזכות קיום מנהגי הצניעות שבכל דור ודור יזכו לדור ישרים מבורך לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות ולהתברך בשפע של פרנסה ובריאות וכל טוב סלה.

וע"ז באעה"ח

נסים קרליין

שמואל הלוי ואזנר

גם אנו מצטרפים לקריאת הגאונים שליט"א ומפרסמים דעתינו כי
אין לאשה לילך מחוץ לביתה בפאות הארוכות והפרועות
והמתפשטות לצדדים*, אשר מנוגדות לדרכי הצניעות

וחזקה על בנות ישראל הכשרות כי יקפידו ויזהרו בכך לשמור על גדרי חומת הצניעות, ובשכר נשים צדקניות נושע תשועת עולמים.

וע"ז באעה"ח

יוסף שלו' אלישיב** שלמה זלמן אויערבאך חיים פנחס שיינברג
א.י.ל. שטיינמן יהודה צדקה בן-ציון אבא שאול

* כלומר ששערותיהן מתנופפות ע"י תנועות ראש ומשב רות. (מתוך התקנון המפורט שפורסם באותה שנה בהוראת גדולי ישראל).
** ביום שלישי י"ב סיון תשס"ד, פורסמה 'קריאה נאמנה' זו שוב ב'תד נאמן', ע"פ בקשתו של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל.

מרן הגר"ש אויערבאך זצ"ל

בעדות על דעתו וצערו הגדול של אביו מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל

Rabbi Shmuel Auerbach
Jerusalem

שמואל אויערבאך
פעולה ירושלים תוביא

בית ירושלים, יום שבת, 27 פ. 210 אין סוג אל תיז:

שד מן האולם - נין מין מייגן :גרש"ז

ין נאני ננס כינסגג גכרר כריר :הזרן א:ןלרד

גייט זילג ולגייג ילג נולג ומן :צ(ילג) = נקולג ילג

כריר :טיצ: יודול: כחוג קיולג :צ(ילג) =

וכריר :טג: טג נאניק טג כן :זלמי ויצולג ט חאולג

נאון ילג לל: טג טג טג ילג ילג נאון נאניג, אג וט =

נניג טלוג חניני ילג לל: טג :כריר"ג"ג (גרש"ז) =

אין טג טג נניג א:טגיוג א:טג: וטג, וטג י וטג א:טג

טג טג א:טגיוג א:טג: וטג, וטג י וטג א:טג

טג טג א:טגיוג א:טג: וטג, וטג י וטג א:טג

טג טג א:טגיוג א:טג: וטג, וטג י וטג א:טג

עבודה זרה ועובדיהם, וגם תהילה לדי' יתברך אשר זה גרם להתעוררות גדולה לחזור למנהג ישראל מקדמת דנא להחזיר עטרת ראשינו של בית יעקב נשי ישראל, וחס ושלום לא לבוא לקרר ולצנן בדבר נשגב כזה באמתלאות שונות.

בנות ישראל, חזקו ואמצו ולא ליבוש מפני המלעיגים והמקררים, החזירו עטרת יופי הצניעות על ראשיכם, ותתברכו בשובע נחת דקדושה מבניכם ובנותיכם תוך בריות גופא ונועם ד' ותתברכו בזה ובבא בכל מכל כל.

הכותב וחותם ביום ערב זמן מתן תורתנו, לחיזוקה וקיומה של התורה והיהדות ודת יהודית והטהרה והצניעות

שמואל בן אאמו"ר גאון ישראל מוה"ה שלמה זלמן זללה"ה אויערבאך

ב"ה, יום שנכפל בו כי טוב אין טוב אלא תורה ערב חג השבועות זמן מתן תורתנו ה' תשס"ד

הן בעניי כבר פירסמתי מכבר בדבר הגדול והנשגב ביסוד קדושת וטהרת ישראל נועם וזן הצניעות בבנות ישראל בדבר הפירצה הגדולה בחומת קדושת הצניעות.

וכבר העדתי עדות נאמנה אשר כן היה דעתו ורצונו של אאמו"ר גאון ישראל זללה"ה אשר נשי ישראל יכסו ראשן במטפחת, וגם ראיתי בעיני צערו הגדול של אאמו"ר זללה"ה על הפאה ה"נכרית" שנתפשטה בקרב שלומי אמוני ישראל, ד' ירחם.

והן עתה אשר זכינו להתעוררות גדולה בזה, ואשר יש בזה גם גדר למכשול של תקרובת עבודה זרה ומיאוס של

קריאת קודש מגדולי ישראל

ער"ח סיון תשס"ד

אל בנות ישראל הכשרות, אשריכן שקידשתן שם שמים ברבים, בכך שביערתם את אלוהי הנכר אשר בקרבכם.

ושמח לבנו על שעל ידי כך נשים רבות קבלו על עצמן לחזור למנהג ישראל מקדמת דנא, **לכסות ראשון במטפחת ולא בפאה נכרית**, כדי לצאת ידי דעת כל הפוסקים. ויש בזה גדר וסייג להינצל ממכשול ע"ז

וחיזוק גדרי הצניעות

באשר הפאות החדשות ברובן הגדול אינן לפי גדרי הצניעות

ובודאי שנשים צדקניות מקפידות לכסות שערן היטב באופן שלא יראה השער חוצה כלל גם בביתן. ויש בזה סגולה נפלאה לזכות לבנים צדיקים תלמידי חכמים כמו שאמרו חז"ל על קמחית.

אשריכן שמעשיכן גורמים רושם גדול בשמים ומשפיעים ברכות וישועות לכלל ולפרט. והננו לברך מקרב לב שתזכו לדורות ישרים מבורכים, לזרע ברך ה' מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא.

באעה"ח למען קדושת ישראל

ניסים קרליץ   מיכל יהודה לפקוביץ   שמואל אויערבאך   יעקב הלל

דברים חוצבי להבות אש שנאמרו ע"י מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א בעצרת בכיכר השבת - ליל שישי ט"ו סיון תשס"ד

"היתה לנו שמחה גדולה ועצומה על הקידוש ה' הגדול, שאלפי נשים בארץ ישראל ובכל פינות העולם שידעו שזה איסור עבודה זרה, הורידו את הפאות שלהם לקיים רצון הבורא. כזה קידוש ה' לא מצוי, כל בית ישראל ממש במסירות נפש הסירו את הע"ז.

לדאבונו השמחה נהפכה לתוגה. **לאחרונה נותנים הכשר על פאות פרוצות!** עד היום היה נקרא שפרוצה עושה זאת, ועכשיו יש לזה הכשר רבנים, הכשר לפריצות! **וזה כבר גרם לנשים שלנו שרואות הכשר מרבנים מהסוג שלנו, הן חושבות שאין עוברים בפאות אלו על שום איסור.**

לא רק ע"ז אסור! פריצות שהוא אביזרייהו דגילוי עריות ג"כ אסור! **שניהם מרועה אחד נתנו! כשנותנים הכשר על זה ח"ו יכולים לגרום לקטרוג גדול על כלל ישראל.** היה לנו כזה זכייה של קידוש ה' וצריך להחזיק בזה.

ויש להעיר על עצם ההכשר לעבודה זרה, כולם יודעים כמה ע"ז חמורה, חמץ בפסח נלמד מע"ז, והנה

על דבר הפירצות בצניעות ובכשרות הפאות

לאחר שכל גדולי תורה ובתי דינים אסרו שיער הודו ופסקו שפאות עם נדנוד חשש ע"ז אסור, ובנות ישראל הצנועות קידשו שם שמים ושמעו בקולם, באו וועדי כשרות ועסקנים ומעניקים אישור להרבה סוגי פאות בלי בירור מספיק ואפי' על למפרע, מבזים את התורה וגורמים חילול ה' שאין כמוהו.

ואשה צנועה וכשרה לא תקבל חס וחלילה היתרים הללו, רק תתרחק מעבודה זרה, ותקבל על זה שכר רב שתפילותיה נשמעות ומקדשת שם שמים.

ולמעשה אין להיכנס כלל למקום שמוכרים פאות ארוכות ופרוצות או קאסטם וכדו', שנאסרו ע"י גדולי ישראל זצ"ל ויבלט"א החיים איתנו, וראוי להחרימם ולגדותם שגורמים לסילוק השכינה מישראל וצער שאין כמוהו.

בטוח אני שאשה כשרה לא תקבל פיתוי היתרים הללו, ותזכה לבנים צדיקים ולראות כבוד ה' בעולמו עם ביאת משיח צדקנו בקרוב.

הנני מצפה בכיליון לרחמי שמים וישועת ה' כהרף עין

משה שטרנבוך

- המשך מעמוד קודם -

בחמץ בפסח כולם יודעים על כל מיני הידורים וחומרות, מחפשים הכשר יותר טוב ויותר מהודר. **פתאום בעבודה זרה ביום אחד הכל נהיה מותר?! ההכשרים בזה הם פירצה גדולה בכלל ישראל.**

צריכים כולם לדעת שזה היה נסיון מריבונו של עולם. הקב"ה בוודאי היה לו נחת רוח מהנשים היהודיות ובעליהם שהראו את הנאמנות שלהם להקב"ה, וכפי הנראה השטן לא יכל לסבול זאת, ומצא פה ושם כמה רבנים שמתירים, מצא רבנים שנותנים היתר לפריצות.

אבל אנחנו צריכים להחזיק בחוזק ובעוצמה אם רב או מעט, נחזיק חזק באיסור ע"ז, **ובכל נדנוד של עבודה זרה ובכל נדנוד של פריצות - צריך ללחום עם כל הכוחות שלנו.**

יש לפנינו מצווה גדולה, לבער את הע"ז. אנו יודעים שע"ז אסורה במשהו. יסוד הדת, יסוד התורה זה איסור ע"ז. זה שמענו מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו בשני הדיבורים הראשונים של עשרת הדברות, כשהרבש"ע אמר: "אנוכי ה' אלוקיך" ו"לא יהיה לך" כל העולם כולו נזדעזע.

אנו צריכים להחזיק חזק, אסור לחפש פירצות, פירצות בע"ז ופירצות בפריצות. **ולדאבוננו הפירצות באים היום עם הכשר וזה גרוע מהכל.** גם לפני זה היה פריצות אבל לא עם הכשר של רבנים. וק"ו לא עם הכשר של רבנים שמחזיקים אותם כתלמידי חכמים גדולים.

העצרת היום בלילה היא להורות על ההמשך של זמן הקודם! שכל היהודים הורידו את הפאות שחששו לאיסור של ע"ז, והם ממשיכים בזה בעזרת ה'.

אנחנו קוראים לכל הציבור לא להסתכל על היתרים מדומים! כל הנשים ילכו בצניעות ויעוררו גם נשים אחרות ללכת בצניעות, ואז יהיה עת רצון מלמעלה, ובזמן שצריכים רחמים מרובים נזכה לרחמים רק כשנחזיק עצמנו חזק.

מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל

ט"ז אדר ב' תשס"ה

באתי בזה לחזק ידי הנשים שהתחזקו לכסות ראשן בבגד ממש ולא בכסוי העשוי משערות, אחרי שנתעוררו שאפשר להכשל בזה בכמה איסורים חמורים, וראויים לברכה והלואי שירבו כמותן בישראל.

נסים קרליץ

דברי אחד הרבנים שליט"א, בעדות על דברים ששמע

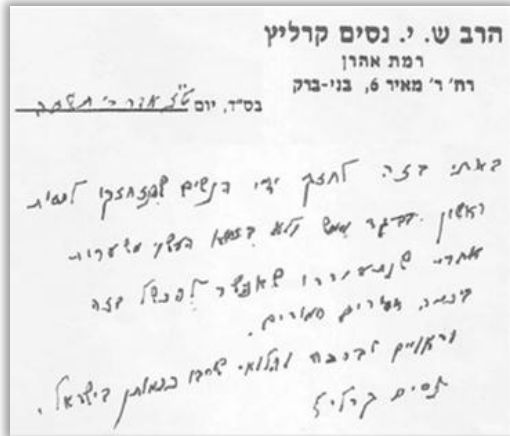
ממרן הגר"ג קרליץ זצ"ל (הועתק מתוך הקלטה - הפרטים שמורים במערכת)

כאן מדבר הרב... נתבקשתי להעביר מה שזכיתי לראות ולשמע אצל גדולי ומאורי הדור צוק"ל, בענין הנושא של הפאה, והמסתעף בצניעות בכללות.

דבר ראשון, נוכחתי במעמד שמרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל כתב את המכתב לחזק את הנשים שהחליטו להחליף מפאה למטפחת, ושם הוא כותב שראויים לברכה והלואי שירבו כמותן בישראל. באותה הזדמנות שאלתי את הגאון רבי ניסים זצ"ל, שיש טוענים שכבר כמה דורות הולכים אצלם במשפחה ובקהילה בפאה, ואם כן אולי זה כמו מסורת שאסור לשנות. התגובה של מרן הגאון זצ"ל היתה - הוא התחיל לצחוק, הוא אמר לי: לא יכולים לקחת דבר שהוא התחיל מחמת דוחק, והוא הוגדר בעצם כפירצה שלא היתה אפשרות לעצור אותה - ולהפוך אותה למסורת.

הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל הסביר לי בטוב טעם, למה הוא כל כך מעודד את אלו שמחליפות למטפחת. הוא הסביר לי כך:

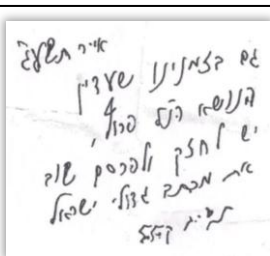
כשאתה מסתכל על טווח של שנים על הפאה, אתה רואה שבמשך הזמן, במשך השנים, היא השתנתה לגמרי ממה שהיא היתה. ולא עוד, אלא שהיא הולכת ומתקדמת ומשתנה כל הזמן. אלא מה - הוא הוסיף - שהיצר הרע הוא חכם, הוא הולך בשלבים, לאט לאט, שלא ישימו לב מה שהוא עושה. וזה מה שהגמרא בשבת אומרת, שזה דרכו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, מחר עשה כך, מחרתיים עשה כך, עד שבסוף אומר לו לך ועבוד עבודה זרה. הכוונה היא, שהיצר הרע מתחכם שלא לבוא בבת אחת, ללכת לאט לאט, בשלבים, יש לו סבלנות, אבל המציאות כשמסתכלים על טווח של שנים רואים שעם הזמן זה השתנה לחלוטין. והוא הוסיף - עוד לא רואים את הסוף, עד היכן זה

לכן, אדם פיקח, שרואה לפניו שתי דרכים, שני נתיבים, נתיב אחד הוא מדרון שכל הזמן מתגלשים בלי כוונה, ואפשר עוד ועוד להתגלש, זה מדרון, הוא הולך שם והוא רואה שכל הזמן הוא יכול להתגלגל יותר והוא לא רואה את הסוף, זה כל הזמן המדרון ממשיך, אז אדם פיקח - כמה שיותר מהר יעבור לנתיב השני, הישר והבטוח. אלו הם דבריו. זאת אומרת ש - איך שהוא הסביר - יש פה התבוננות, שהיצר הרע התחכם כנגדנו כל הזמן לשכלל את הפאה.

שאלו אותו: אם נעשה בקרית ספר כינוס מיוחד לנשים שרוצות להחליף, מתחזקות להחליף מפאה למטפחת, האם הרב יסכים לשלוח את הרבנית שתבוא ותדבר ותחזק? אז הוא ענה: ודאי שכן. ואכן כך היה, היא הגיעה והיא דברה באריכות, וחזקה מאד את הנשים.

לאור דברים אלו פשוט, שגם מי שקשה להם להחליף לגמרי למטפחת, צריך לגזול מהיצר הרע את הדרך שלו, את דרכי הפעולה, ולהשתמש בזה לצד הטוב, לחתוך לאט לאט, לנסות לצאת עם זה פחות פעמים לרשות הרבים, אם חייבים ללבוש את זה במקום העבודה אפשר לקחת את זה וללבוש את זה שם, או אותו דבר בחתונה, להשתדל כמה שיותר, לאט לאט, בהדרגה, עם סבלנות, לקחת פשוט את אותו מהלך שהיצר הרע בא נגדנו, וכמובן להתפלל לזכות להתפטר לגמרי מזה. וכמו הדברים האלה שאמרתי עכשיו גם התפרסם לאחרונה מכתב של הרב גנס שליט"א, כמה חשוב כל מה שאפשר להפחית ביציאה עם פאה, אפילו לזמן מועט, זה חשוב מאד.

בחודש אייר תשע"ג נכנסנו קבוצת אברכים למרן הגר"ג קרליץ זצ"ל, והראנו לו את ה'קריאה נאמנה' משנת תשמ"ז - שהוא בעצמו חתום עליה (ובשנת תשס"ד הורה מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל לפרסמה שוב ב'יתד נאמן'), שם נכתב לאסור את הפאות המתפשטות לצדדים (כלומר שמתנופפות ע"י תנועות ראש ומשך רוח - כפי שנכתב בתקנון המפורט שפורסם באותה שנה בהוראת גדולי ישראל), ושאלנו האם הוראה זו תקפה גם כיום שאין מצוי כלל בדור הצעיר פאות שאינן כאלו, והשיב מרן זצ"ל כי מה שהורו אז בודאי תקף גם כיום, ואף הוסיף וכתב על ה'קריאה נאמנה' הג"ל בזה"ל: "אייר תשע"ג, גם בזמנינו שעדיין הנושא הג"ל פרוץ, יש לחזק ולפרסם שוב את מכתב גדולי ישראל", וחתם את שמו. מצ"ב הצילום.

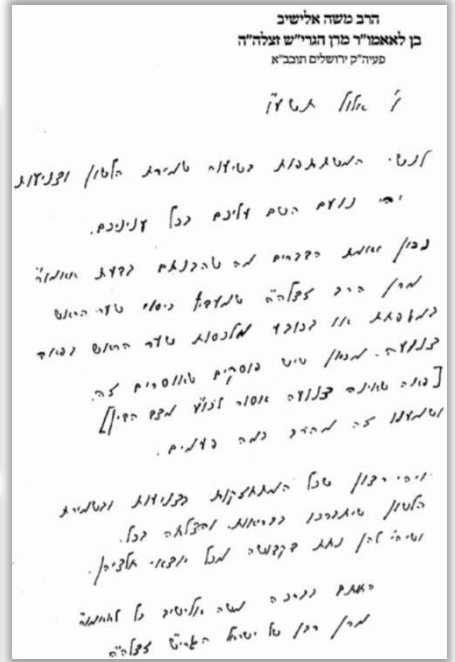
מ.ג. בני ברק (הפרטים שמורים במערכת)

מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל

בשיעורו המפורסם - כ"ט תשרי תשס"ט

תרגום מאידיש - "אף שיש חילוקי דעות אם מותר או אסור, אבל בודאי אם הולכים כמו 'פרועת ראש' (כגלויות ראש), כמו שיש כאלו שהולכות, עוברים איסור גמור, זה ממש באמת כמו ערוה. כל הנידון הוא אם הולכים כמו הפאות שלפני מאה שנה זה בודאי מותר, ואפילו קצת יותר יפה, אבל שלא יהיה כמו שהולכים היום. כל אלו שהולכות היום 'כמו שצריך' - זה נראה כשיער שלה לגמרי, בודאי שזה אסור, את זה אף אחד לא התייר".

(ניתן לשמוע בטל': 0733-839-222 שלוחה 6.
לשיעור בקול הלשון: 03-6171111-1-2-3-1-1-6-58-1)

מפי האיש

קנו

ענייני פאה נכרית

אמרתי לרבינו: כל העולם רועש מדברי הסבא כנגד הפאות נכריות של מינורי"י, התקשרו נשים מודרניות לשאול. ואמר רבינו: לא מדברים רק ממודרניות, מדברים גם על הבני תורה, ובתוך הדברים אמר רבינו: הולכות עם פאות ארוכות עד פה - והצביע רבינו על כתיפיו. ושאלתי לרבינו: האם הבעיה היא רק הפאות הארוכות? והשיב רבינו: לא, כל המראה של זה, זה פריצות. (י"א מרחשון תשס"ט)

ריח מה שדיבר בשיעור.

בס"ד ו' אלול תשע"ו
לנשי המשתתפות בשיעור שמירת הלשון וצניעות.
יהי נועם השם עליכם בכל ענייניכם.

נכון ואמת הדברים מה שהבנתם בדעת
אאמו"ר מרן הרב זצלה"ה שמעדיף כיסוי שער
הראש במטפחת או בכובע מלכסות שער
הראש בפאה צנועה, מכיון שיש פוסקים
שאוסרים זה. [פאה שאינה צנועה אסור לכו"ע
מצד הדין]. ושמענו זה מהרב כמה פעמים.

ויהי רצון שכל המתחזקות בצניעות ובשמירת
הלשון שיתברכו בבריאות והצלחה בכל, ושיהיה
להן נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהן.

החותם בברכה משה אלישיב בן לאאמו"ר מרן רבן של ישראל הגר"ש זצלה"ה

יש לציין כי בסוף ימיו כאשר נתוודע מרן הגר"ש
זצ"ל להתדרדרות במצב הפאות (וראה בספר 'מפי
האיש' עמ' קנו שאמר מרן זצ"ל שלא רק האורך הוא הבעיה
אלא כל המראה), הורה כי גם מסיבה זו יש לעודד
את הכיסוי במטפחת, ולא רק מחמת שיש
פוסקים האוסרים. כן מצאנו בכתבי אחד מגדולי
תלמידיו שליט"א, ששאלו "האם יש ענין לעורר
נשים להעדיף מטפחת", והשיב לו מרן זצ"ל
בוה"ל: "למעשה היום יש בעיות (בפאה), בדרך
כלל זה נראה כאילו שער שלה, עושים איזה
שינויים משהו יש מקום להתייר. יש שם הרבה
בעיות. רק מי שיכולה לקיים את כל הפרטים וכל
התנאים. מי שיכולה מטפחת - שם אין בעיות!"
עכ"ל. (ואף שבודאי גם במטפחת צריך להקפיד על
מטפחת צנועה, מ"מ אין זה אלא כשאר בגדים, ואין
בזה את הסחף הנורא שיש בפאות).

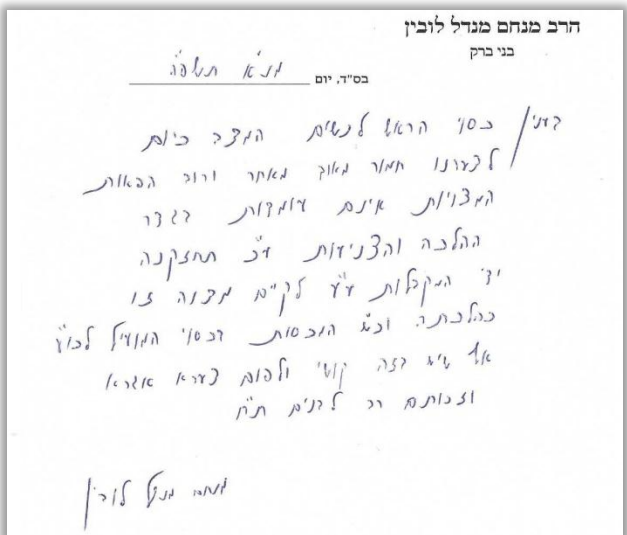
עוד אמר פ"א חמי אמר שפאות שגורמות הרוד
כמו שער טבעי אינן בכלל ההיתר של הפמ"ג (בסי' ע"ה).

מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל - ספר 'אלא ד' אמות'
(ודו"ק דהמודד הוא ביחס לשיער טבעי)

משינת איש

(זכורני, באחד ששאל את רבנו, שחמותו רוצה שאשתו תלבש פאה,
ואשתו רוצה ללבוש מטפחת. רבנו תמה, כיצד יתכן שהאמא רוצה שבתה תלבש
פאה ולא מטפחת, אדרבא איפכא מסתברא. והוסיף, שאין שום דין כבוד אב בזה)

בחורף תשע"ב, טרם העלות הענן, נכנס אברך חשוב מבני ברק אל מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל,
וביקש לשאול אודות רעיותו המעוניינת להחליף למטפחת לרפואת אחיה החולה במחלה הנוראה
רח"ל, האם זו קבלה חשובה שיכולה להועיל. נכדו של מרן זצ"ל שאל את השאלה, ומרן זצ"ל
השיב בצורה נחרצת כי זו אכן קבלה חשובה. השיחה הוקלטה, וניתן לשמועה (באידיש) בטל':
0733-839-222 שלוחה 4. (תרגום ללה"ק בשלוחה 5). ניתן לשמוע כיצד השואל מנסה להעלות
טיעונים נוספים בכדי לבדוק האם התשובה תהיה אחרת, ומרן זצ"ל מתקש להישאר
בתשובתו החיובית.

קול קורא מגדולי הרבנים שליט"א

בס"ד

הנה בשנים האחרונות חלה התדרדרות חמורה בנושא הפאות, וסניגור נעשה קטיגור באשר המצוה היקרה של כיסוי הראש שמטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, הפכה במקרים רבים לאבן נגף של חוסר צניעות. וכבר בשנת תשנ"ו כתבו גדולי ישראל כי הפאות החדשות ברובן הגדול אינן לפי דרכי הצניעות, ומאז ועד היום המצב רק הולך ומחמיר יותר ויותר.

על כן הננו לקרוא בזה לעשות מה שביכולת לתקן הדבר, והננו לחזק ולעודד את אותן אשר עקב ההתדרדרות הנ"ל קבלו על עצמן בהסכמת בעליהן שלא לצאת בפאה כלל אלא רק בכיסוי מבר, וחלילה להרפות ידי המתחזקים בזה, ואדרבה לעת כזאת אשר הפאות הולכות ומתרחקות מן הצניעות, יש לשמוח ולברך על חיזוק זה, והלואי שירבו כמותן בישראל.

ג. ב.

1. 'כל פעם ופעם שנמנעים מהבישת הפאה הרי זו זכות ומצוה בפני עצמה'. (מדברי מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל).
2. יש להקפיד בהבישת המטפחת לכסות את כל השערות, וכן שהכיסוי יהיה צנוע והולם.

ג. ב. 921

בש אורג בא האמת ימלאו את גוף
אמת אצל זקני

פשוט הוא שהמצב של הפאה
צריך תיקון גדול ולכן מעניקין
הנשים הצנועות שקבלו עליהם
לזכות הסכמת
עזריאל אויערבך

אין ביטוי הנהיג לנשים הוא
הגברות הצנועות אצלן,
ואשר הן ממלאות תפקיד הגברות
הצנועות.

אשר הנשים הצנועות ממלאות
ביותר תפקידן - קול יגידו
2 תפקידן ומילוי התאמות וזממן
לשם אורג וזממן

עזריאל אויערבך
הרב חיים שפרה

חתימות הרבנים הגאונים שליט"א

ישראל ננס	צבי ובר	ענין כיסוי הראש לנשים הוא מהדברים הצריכים חיזוק, ואשרי מי שעושה לתקן הדברים	עזריאל אויערבך
כל מודה על האמת יאשר את הנ"ל מנחם מנדל לובין	שלמה ידידיה זעפראני	שריאל רוזנברג	מאיר קסלר
הנני מצטרף להנ"ל חיים שמרלר	שמאי קהת גרום הכהן	חלק מהרבנים חתמו על המכתב בשנת תשע"ח, וחלקם חתמו בשנים תש"פ-תשפ"א	

בזכות נשים צדקניות עתידים להיגאל

בס"ד

חשון תשפ"ד

מפורש בתורתנו הקדושה: "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחרריך" - שחוסר צניעות גורם סילוק השכינה והשמירה מישראל. והנה לאור המצב החמור בארה"ק שדם יהודי נשפך כמים אנשים נשים וטף, חובה עלינו להביא לשמירה עליונה על מחננו ולחשוש שאולי נטמא מחנה ישראל על ידי פריצות הנשים בלבוש הצר והקצר הממלא את רחובותינו.

גדולי ישראל במכתביהם הרבים פרטו את הדרך הנכונה והראויה בלבוש ובהנהגה של בנות ישראל בדרך ישראל סבא. אלא שרבות נגררו אחר דרך השחץ הגויי באופן כיסוי הראש ובלבוש הקצר והצמוד המצוי בחנויות וברחוב. ובשעה קשה זו לא עת לחשות, עלינו להתעורר ולעשות בדיק בית לקיים בנו "צאי לך בעקבי הצאן".

ע"כ קריאתנו לבנות ישראל להקפיד כראוי על ההלכות שפרסמו גדולי הרבנים במכתביהם: ללבוש חצאיות ארוכות וצנועות - המסתירות את צורת הרגל (השוק) כראוי. הגרביים יהיו אטומות לגמרי ולא בגוון הדומה לצבע הרגל. חולצות רחבות ולא מטריקו ולייקרה הנצמדים לגוף. חובה להקפיד על פתח צוואר סגור.

ובוודאי בנות ישראל הצנועות לא יעשו לעג וקלס ממצות כיסוי הראש בלבישת פאות במראה טבעי, וכידוע גם הפאות שהתירו הפוסקים המתירים הם רק הקצרות והיציבות הצמודות לראש, ולא אותם ששערן נע ונד בתנועות הראש כשיער טבעי.

וכבר בשנת תשנ"ו כתבו גדולי ישראל כי הפאות החדשות ברובם הגדול אינן לפי גדרי הצניעות ומאז ועד היום המצב הולך ומחמיר. ומחמת כן, פרסמו גדולי ישראל שיש לחזק הנשים המחליפות למשפחת או כובע צנועים המכסים את השערות היטב. ובזה ינצלו הנשים גם-כן מלהניח על ראשן שיער שיש בו חשש תקרובת ע"ז חלילה, שכל זה משפיע טומאה גדולה.

וכל השומרות על גדרי הקדושה והצניעות יזכו להוסיף שמירה עליונה, כנאמר: "כי ה' מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך"... ויזכו להבטחת חז"ל הקדושים [תחומא וישלה, ו]: שאשה צנועה בבית - בלבושה והנהגתה מכפרת ומגינה על ביתה, כמו שהמזבח מגן ומכפר על כל ישראל. ובזכות נשים צדקניות תבוא ברכה רפואה וישועה לישראל ונזכה לגאולה שלמה בב"א.

באנו על החתום למען קדושת עם ישראל

דן סגל 	משה צדקה 	ברוך ויסבקר 	אביעזר פילץ 	משה יהודה שלוינגר 	ברוך דוב פורסקי
מנחם מנדל לובין 	יהודא סילמן 	שריאל רוזנברג 	שמעון גלאי 	עזריאל אייערבאך 	יצחק זילברשטיין
ראובן אלבו 	יעקב מאיר שטרן 	שמואל אליעזר שטרן 	נתן קופשיץ 	מסעוד בן שמעון 	צבי ובר
נפתלי קופשיץ 	יצחק כהן 	שלמה מחפוד 	שמואל קהת גרוס 	נפתלי נוסבוים 	מרדכי שמואל אדלשטיין

דבר ה' זו הלכה

בס"ד

אלול תשפ"ד

זה הרבה שנים שעלתה על הפרק נידון הפאות [שייטלא"ך] העשויות משער שמקורם בבתי הע"ז שבהודו. ובשנת תשס"ד יצא הוראה מאת גדולי הדור לאסור פאות אלו.

והנה במשך הרבה שנים סמכו רבים על טענות ושיקולים שונים - בהישענם על מי שאמר שמה שעושים שם בבתי ע"ז שלהם אינו באמת בכוונת תקרובת ע"ז, או שאפי' את"ל שאכן תקרובת ע"ז היא מ"מ טענו שהשער של השייטלא"ך שלנו אינו מגיע משם.

אמנם לאחרונה ניתוסף בירור מהרבה עדויות והוכחות, הן לגבי טיב מעשיהם, שמכוונים בכוונת תקרובת ע"ז, והן שנראה שרובה של שער המשובח מגיע משם, הרי הדרא הענין שוב למקומה במלא חומר.ה.

מאז ועד עתה לא נשמע היתר המתקבל על שאלה חמורה זו, אשר לדעת הרבה ראשונים איסורו הוא ביהרג ואל יעבור (וכן פסק הגר"א בביאורו ליו"ד סי' קנז ס"א סקי"ד).

לדעתנו, לא ניתן להימלט מענין חמור זה, בלתי אם תיקבע השגחה מעולה על השער מגויזתה עד גמרה, דבר שכמעט אינו קיים כלל כעת.

והנה הקושי בזה להציבור נודע ומובן היטב. אמנם הלא בכל הדורות מסרו אבותינו ואימותינו נפשם על קדושת שמו יתברך ויחודו, בל יתגעלו בטינוף עבודה זרה ר"ל. ואמרו חז"ל "לפום צערא אגרא", וכפי גודל צערה כך גודל שכרה. וכבר הבטיח הכתוב (דברים יג יח) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך והרבך וגו'.

ובזכות הזהירות מעבודה זרה ואביזריהו, יזכנו השי"ת לעידנא בה אלילים כרות יכרתון, בהגלות מלכותו יתברך לעיני כל חי בישועת ה' על עמו בב"א.

ישראל צבי ניומאן

יעקב שרגא הורוויץ

ארי' מלכיא קוטלר

אהרן פלדמאן

ישראל צבי ניומאן

יעקב שרגא הורוויץ

ארי' מלכיא קוטלר

אהרן פלדמאן

אלי' דוב וכטפויגל

הדברים פשוטים, וכבר פירסמתי כן, ומי שיש לו דנדוד יר"ש יזהר עכ"פ להבא! ושכרו רב מאוד! משה שטרנבוך

שמאי קהת

גרוס הכהן

ג"א מצטרף

שריאל רוזנברג

ג"א מצטרף

שומר נפשו ירחק מהם

שמואל אליעזר שטרן

ידוע לי ממו"ח הגר"ש אלישיב זצוק"ל שהחמיר מאד בשערות המגיעים מהודו, ומהראוי להתייחס לפסק של מרן זצוק"ל עזריאל אויערבך

עזריאל אויערבך

מכתב ברכה ממרנן האדמו"ר שליט"א

הנה כידוע מצוות כיסוי הראש נתנה לאשה הנשואה כדי להוסיף בצניעותה, וכבר בשנת תשנ"ו כתבו מרנן הגר"ש הלוי ואזנר והגר"נ קרליץ זצ"ל במכתבם שרוב הפאות החדשות אינן לפי גדר היצניעות ומאז המצב רק הולך ומחמיר.

לכן שמחנו לשמוע שנשים רבות מקבלות על עצמן לכסות את ראשן במטפחת, מזה טוב ונאה דבר זה אשר גורם לשמירה עליונה עלינו ובוודאי שזכותן רבה עד למאוד, ובפרט בעת הזאת שבני ישמעאל הרימו ראש ועם ישראל זקוק לרחמי שמים מרובים.

לזאת אנו מצטרפים לחזק ולאמץ את נשות ישראל המתעוררות לכסות את ראשן במטפחת צנועה המכסה את כל הראש כראוי, שכידוע יש בזה סגולה נפלאה לזכות לבנים צדיקים ת"ח וכמו שאמרו חז"ל על קמחית, ובה ינצלו גם בן מחשש איסור טומאת ע"ז הקיים בפאות, ובזכות זו יזכו לבני חיי מזוני ריחי ובריות גופא וכל מיילי דמיטב ולרוב נחת מבניהם, וכבר אמרו חז"ל שאין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שבדור ויה"ר שבוכות חיזוק קדושת ישראל יחיש גאולתנו במהרה.

מכון האדמו"ר מוויניץ

מרן האדמו"ר מוויניץ

מרן האדמו"ר מטשרנאביל

מרן האדמו"ר מטשרנאביל

מרן האדמו"ר מקרעטשניף

מרן האדמו"ר מקרעטשניף

מרן האדמו"ר מנדבורנה

מרן האדמו"ר מנדבורנה

מרן האדמו"ר ממכונבאק בעלזא

מרן האדמו"ר ממכונבאק בעלזא

מרן האדמו"ר מאלכסנדר

מרן האדמו"ר מאלכסנדר

מרן האדמו"ר מאלכסנדר

מרן האדמו"ר מאלכסנדר

מרן האדמו"ר מסטיטשין

מרן האדמו"ר מסטיטשין

מרן האדמו"ר ממעליץ

מרן האדמו"ר ממעליץ

מרן האדמו"ר מוושטקא

מרן האדמו"ר מוושטקא

מרן האדמו"ר מסטריקוב

מרן האדמו"ר מסטריקוב

מרן האדמו"ר משומרי אמונים אשדוד

מרן האדמו"ר משומרי אמונים אשדוד

מתוך דברי כ"ק אדמו"ר מוצאנו שליט"א, בהצטרפו למכתב בד"צ ק"ק קרית צאנז אודות חשש ע"ז בפאות:

והנה כי לא אוכל למנוע מלקרוא ולחזק את נשי ישראל הכשרות גבורי כח עושי דברו אשר הזדרזו בדבר מצוה לכסות ראשן במטפחת ולנהוג כהוראתו של אותו זקן רבה"ק מרן הדברי חיים וצללה"ה... ואקוה אשר מהן יראו וכן יעשו להתדבק באילן החיים אשר בגן עד בודאי כי וכותו הקדושה יעמוד להן להוריק שפעת הקודש לתוך ביתם בברכת שמים מעל לבני חיי ומזוני ריחי, לרוב נחת מויו"ח ובריות גופא לאורך ימים טובים אמין.

והנה כי לא אוכל למנוע מלקרוא ולחזק את נשי ישראל הכשרות גבורי כח עושי דברו אשר הזדרזו בדבר מצוה לכסות ראשן במטפחת ולנהוג כהוראתו של אותו זקן רבה"ק מרן הדברי חיים וצללה"ה... ואקוה אשר מהן יראו וכן יעשו להתדבק באילן החיים אשר בגן עד בודאי כי וכותו הקדושה יעמוד להן להוריק שפעת הקודש לתוך ביתם בברכת שמים מעל לבני חיי ומזוני ריחי, לרוב נחת מויו"ח ובריות גופא לאורך ימים טובים אמין.

מכתב מרבותינו ראשי הישיבות שליט"א

בס"ד

שבט תשפ"ו

הננו לגלות דעתנו, כי היות ובשנים האחרונות מצב הפאות הולך ומתדרדר, וכבר עוררו גדולי ההוראה שהרבה מפאות זמננו אסורות מדינא, על כן בודאי שכיסוי הראש במטפחת הוא תיקון גדול לענין זה, ויש להזק ולעודד את המתחזקים בזה.

דואר אלקטרוני
כ"ח סיון תשפ"ו
דן סגל

זקן המשגיחים

האנשים שלנו דברי ראשי הישיבות שליט"א
של מצוק חסדי הצניעות הוא דבר חסון
ברוך דב דיסקין זצ"ל דיסקין

ראש ישיבת אורחות תורה

ירחמיאל אונגרישר
ראש ישיבת בית מדרש עליון

אביעזר פילץ
ראש ישיבת תפרח

אמצע המאה הרוחניות אליהן נצט
אל דיסקין שהגנו פלוגתו
הכונה אל האסות אל נאמנו של
דגם הרבה אלוהים פי פין וכן
האנשים שאלוהים אל אלה אלוהים
הואה בנשפחה צדק אל אלה אלה
אלה אל אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה

בנימין רימר
ראש ישיבת קרית מלך

בענין זה צדקו
צדקו ואלוהים
אלוהים ואלוהים
אלוהים ואלוהים
אלוהים ואלוהים
אלוהים ואלוהים
אלוהים ואלוהים
אלוהים ואלוהים

שמחה שיינברג
ראש ישיבת תורה אור

יחיאל קלרמן
ראש ישיבת אורחות תורה

חיים מרדכי אוזבנד
ראש ישיבת עטרת שלמה

מרדכי קופשיץ
ראש ישיבת בית מדרש עליון

אל המכתב הצטרפו גדולי ראשי הישיבות שליט"א בארה"ב:

דברי אמונתנו ואלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א
הוא אלוהים שליט"א

אהרן פלדמן
ראש ישיבת נר ישראל בולטימור

אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה
אלה אלה אלה אלה אלה אלה

ישראל צבי ניומאן
ראש ישיבת לייקווד

יצחק סורוצקין
ראש מתיבתא דלייקווד

אל"ד דב וכתפוגל
ראש ישיבת זכרון משה סאות' פלוסברג